

Apvienotās lietas no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04

Distribution Casino France SAS, apgrāb – Nazairdis SAS u.c.

pret

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic)

(Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne lūgums sniegt prejudiciālu nolūmumu)

Atbalsta jautājiens – Nodoklis, ko aprēķina atbilstoši tirdzniecības platībai – Cieša saikne starp nodokli un nodokļa ieņēmumu izlietojumu

enerģētiskā Kristīnes Štiksas-Haklas [*Christine Stix-Hackl*] secinājumi, sniegti 2005. gada 14. jūlijā

Tiesas spriedums (pirmā palāta) 2005. gada 27. oktobrī

Sprieduma kopsavilkums

1. Valstu pieširtie atbalsti — Atbalsta projekti — Stenošanas aizliegums pirms Komisijas galīgā lēmuma pieņemšanas — Piemērojamība — Valsts tiesu pienākumi

(EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 2. un 3. punkts)

2. Valstu pieširtie atbalsti — Līguma noteikumi — Piemērošanas joma — Nodokļi — Izslēgšana, izņemot attiecībā uz nodokļiem atbalsta finansēšanai — Nodoklis, no kura ir paredzēti atbrīvojumi, kas, iespējams, veido atbalstu — Ciešas ar izlietojumu saistītas saiknes neesamība starp nodokli un atbrīvojumu no tā — Izslēgšana

(EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts)

3. Valstu pieširtie atbalsti — Jautājiens — Pasākumi, ko finansē no iespējami prettiesiska nodokļa ieņēmumiem — Ciešas ar izlietojumu saistītas saiknes neesamība starp minēto nodokli un attiecīgajiem pasākumiem — Izslēgšana — Konkrēts gadījums

(EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts)

1. No EKL 88. panta 3. punkta izriet, ka visi plāni pieširt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai. Ja tā atzīst, ka šādi plāni nav saderīgi ar kopējo tirgu, tā nevilcinoties ņem EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru un attiecīgā gadījumā atliek ierosināto pasākumu stenošanu līdz brīdim, kamēr šajā procedūrā nav pieņemti galīgie lēmumi. Atbalsta pasākums EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, kas stenošana, neievērojot no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pienākumus, ir nelikumīgs. Valsts tiesm ir jāaizsargā attiecīgā personu tiesības gadījumā, ja valsts iestādes, iespējams, neievēro aizliegumu stenošanai atbalstu, atbilstoši konkrētiem valsts tiesību aktiem veicot visus nepieciešamos turpmākos pasākumus gan saistībā ar konkrēto atbalsta pasākumu stenošanas lēmumu spēkā esamību, gan saistībā ar pieširtu finansēšanu atbalsta atmaksāšanu.

(sal. ar 29. un 30. punktu)

2. Nodokļi neietilpst ar valsts atbalstu saistīto Līguma noteikumu piemērošanas jomā, ja vien tie nav atbalsta pasākuma finansēšanas veids, kas ir šis pasākuma neatņemama sastāvdaļa. Gadījumā, ja nodoklis faktiski ir atbalsta pasākuma neatņemama sastāvdaļa EKL 87. panta 1. punkta nozīmā, tas, ka valsts iestādes nav ievērojušas no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pienākumus, ietekmē ne tikai atbalsta pasākuma likumgumu, bet arī nodokļa, kas ir tā finansēšanas veids, likumgumu.

Lai varētu uzskatīt, ka nodoklis ir valsts atbalsta neatņemama sastāvdaļa, atbilstoši attiecīgajam valsts tiesiskajam regulējumam starp nodokli un atbalstu ir jāpastāv ciešai ar izlietojumu saistītai saiknei, proti, nodokļa ieviešanu noteikti ir jāizmanto atbalsta finansējumam. Ja pastāv šāda saikne, nodokļa ieviešanu tieši ietekmē atbalsta apmēru un tādējādi arī vērtējumu par to, vai šis atbalsts ir saderīgs ar kopējo tirgu. Starp nodokli un atbalstu, ko veido kādai uzņēmumu kategorijai piešķirtais atbrīvojums no nodokļa, nepastāv šāda saikne, jo starp nodokli un šādu atbrīvojumu nepastāv nekāda cieša saikne. Nodokļu atbrīvojuma piemērošana un tā apjoms nav atkarīgi no nodokļa ieviešanas. Tādējādi nodokļu maksātāji nevar aizbildināties ar to, ka citiem uzņēmumiem piešķirtais atbrīvojums ir uzskatāms par valsts atbalstu, lai izvairītos no minētā nodokļa maksēšanas. No tā izriet – pat ja pieņem, ka nodokļu atbrīvojums, kas piešķirts dažiem uzņēmumiem, ir atbalsta pasākums EKL 87. panta 1. punkta nozīmā, iespējams atbalsta nelikumīgums nevarētu ietekmēt pašā nodokļa likumgumu, un līdz ar to uzņēmumi, kam jāmaksā nodoklis, nevar valsts tiesās aizbildināties ar iespējamo atbrīvojuma nelikumīgumu, lai izvairītos no minētā nodokļa maksēšanas vai lai panāktu samaksāto nodokļu atmaksāšanu.

(sal. ar 34., 35. un 40.–44. punktu)

3. Cieša saikne starp nodokli un pasākumiem, ko finansē no tā ieviešanas, kurai nepastāvot, šo nodokli nevar uzskatīt par valsts atbalsta sastāvdaļu, nepastāv gadījumā, kad dažiem uzņēmumiem ir izmaksāts aiziešanas pabalsts, tādēļ, ka šāds sakarīgs faktiski samaksātais summa nav atkarīga no nodokļa ieviešanas, bet gan to atbilstoši dekrētā nosaka, ievērojot robežlielumus, kas noteikti ministrijas rīkojumā atkarībā no apstākļiem, kuri raksturo situāciju, kādā atrodas katrs pieteikuma iesniedzējs, un it īpaši tā ienākumu un veicamo maksājumu stāvokli. Tāpat arī minētā saikne nepastāv gadījumā, kad runa ir par dažu profesionāļu kategoriju vecuma pamatapdrošināšanas shēmu finansēšanu, jo atbilstoši kārtībai, saskaņā ar kuru nosaka nodokļa ieviešanu daļas izlietojumu šai finansēšanai, tā ieviešanu tieši neietekmē attiecīgajām shēmām, kuru darbība neatbilst saimnieciskai darbībai, piešķirtā atbalsta nozīmīgumu. Tieši tādēļ pašas mērķa minētā saikne nepastāv gadījumā, kad daļu no nodokļa ieviešanas izlieto intervences fondu un profesionāļu komitejas vajadzībām, jo šāda struktūra un kompetentajiem ministriem ir diskrecionārā vara attiecībā uz šo izlietojumu.

(sal. ar 46., 48., 49. un 54.–56. punktu)

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 27. oktobrī (*)

Atbalsta j?dziens – Nodoklis, ko apr??ina atbilstoši tirdzniec?bas plat?bai – Cieša saikne starp nodokli un nodok?a ie??mumu izlietojumu

Apvienot?s lietas no C?266/04 l?dz C?270/04, C?276/04 un no C?321/04 l?dz C?325/04

par l?gumiem sniegt prejudici?lu nol?mumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* (C?266/04 l?dz C?270/04 un C?276/04) un *Cour d'appel de Lyon* (Francija) (C?321/04 l?dz C?325/04) iesniedza ar 2004. gada 5. apr??a un 24. febru?ra l?mumiem un kas Ties? re?istr?ti 24., 25. un 29. j?nij?, k? ar? 2004. gada 27. j?lij?, tiesved?b?s

Distribution Casino France SAS, agr?k – *Nazairdis SAS* (C?266/04),

Jaceli SA (C?267/04),

Komogo SA (C?268/04 un C?324/04),

Tout pour la maison SARL (C?269/04 un C?325/04),

Distribution Casino France SAS (C?270/04),

Bricorama France SAS (C?276/04),

Distribution Casino France 3 SAS (C?321/04),

Société Casino France, kas ir ***IMQEF SA*** ties?bu p?r??m?ja, kura savuk?rt ir ***JUDIS SA*** ties?bu p?r??m?ja (C?322/04) un

Dechrist Holding SA (C?323/04)

pret

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (***Organic***).

TIESA (pirm? pal?ta)

š?d? sast?v?: ceturt?s pal?tas priekšs?d?t?js K. Š?mans [*K. Schiemann*], kas pilda pirm?s pal?tas priekšs?d?t?ja pien?kumus, H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. L?nartss [*K. Lenaerts*] (referents), E. Juh?ss [*E. Juhász*] un M. Ileši?s [*M. Ileši?*], tiesneši,

?ener?ladvok?te K. Štiksa?Hakla [*C. Stix?Hackl*],

sekret?re L. Hj?leta [*L. Hewlett*], galven? administratore,

?emot v?r? rakstveida procesu un tiesas s?di 2005. gada 2. j?nij?,

?emot v?r? apsv?rumus, ko sniedza:

- *Nazairdis SAS, Jaceli SA, Komogo SA, Tout la maison SARL, Distribution Casino France SAS, Distribution Casino France 3 SAS, Société Casino France*, kas ir *IMQEF SA* ties?bu p?r??m?ja, kura savuk?rt ir *JUDIS SA* ties?bu p?r??m?ja, un *Dechrist Holding SA* v?rd? – ?. Meijers [*E. Meier*] un K. Kasana [*C. Cassan*], *avocats*,
 - *Bricorama France SAS* v?rd? – B. Ženeste [*B. Geneste*], O. D?vidsons [*O. Davidson*] un K. Medina [*C. Medina*], *avocats*,
 - *Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic)* v?rd? – R. Vak? [*R. Waquet*], *avocats*,
 - Francijas vald?bas v?rd? – Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un S. Ram? [*S. Ramef*], p?rst?vji,
 - Eiropas Kopien? Komisijas v?rd? – K. Žiolito [*C. Giolito*], p?rst?vis,
- noklaus?jusies ?ener?ladvok?tes secin?jumus tiesas s?d? 2005. gada 14. j?lij?,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 L?gumi sniegt prejudici?lu nol?mumu attiecas uz EKL 87. un 88. panta interpret?ciju.
- 2 Šie l?gumi ir iesniegti saist?b? ar pras?b?m, kur?s ir apstr?d?ts tas, vai Francij? noteiktais nodoklis tirdzniec?bas un amatniec?bas atbalstam ir likum?gs.

Atbilstoš?s valsts ties?bu normas

Nodoklis tirdzniec?bas un amatniec?bas atbalstam

- 3 3. panta 2. punkt? 1972. gada 13. j?lija likum? Nr. 72?657, ar ko ievieš daž?m gados veco tirgot?ju un amatnieku kategorij?m labv?l?gus pas?kumus (1972. gada 14. j?lija *JORF*, 7419. lpp.), ir noteikts nodoklis tirdzniec?bas un amatniec?bas atbalstam (turpm?k tekst? – “TACA”).
- 4 TACA ir progres?vs nodoklis, kura tiešie maks?t?ji ir Francijas mazumtirdzniec?bas veikali, kuru tirdzniec?bas plat?ba ir liel?ka nek? 400 m² un kuru ikgad?jais apgroz?jums ir liel?ks nek? EUR 460 000. Nodok?a likmes ir progres?vas atkar?b? no ikgad?j? apgroz?juma lieluma uz 1 m².
- 5 Laik?, kad rad?s ar konkr?taj?m pamata liet?m saist?tie faktiskie apst?k?i, TACA iekas?ja *Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales* [Neatkar?g?s pašnodarbin?tu ražot?ju un tirgot?ju vecuma apdrošin?šanas organiz?cijas valsts kase] (turpm?k tekst? – “Organic”).

TACA ie??mumu izlietojums

Aiziešanas pabalsts

- 6 Atbilstoši Likuma Nr. 72?657 8.–10. pantam ie??mumus no TACA s?kotn?ji bija paredz?ts izlietot, lai finans?tu ?pašu atbalstu, kas dažiem tirgot?jiem un amatniekiem tiek izmaks?ts k? kompens?cija par aiziešanu no darba.
- 7 Ar 106. pantu 1981. gada 30. decembra Likum? Nr. 81?1160 (1981. gada 31. decembra *JORF*, 3539. lpp.), kas ir Finanšu likums 1982. gadam, ar groz?jumiem, kuri izdar?ti ar 1995. gada

1. februāra Likumu Nr. 95/95 (1995. gada 2. februāra *JORF*, 1742. lpp.) un ar 2002. gada 30. decembra Likumu Nr. 2002/1575 (2002. gada 31. decembra *JORF*, 22025. lpp.), šis pašais kompensājošais atbalsts tika aizstāts ar aiziešanas pabalstu. Tajā ir noteikts:

“Tirgotāji un amatnieki, kas vismaz piecpadsmit gadus ir bijuši dalībnieki amatnieku, ražotāju un tirgotāju vecuma apdrošināšanas shēmās, ja viņu ienākumi ir mazāki par dekrētā noteikto robežlielumu, var, iesniedzot pieteikumu, saņemt atbalstu, ko izmaksā kases, kuras pārvalda iepriekšminēto shēmu līdzekļus, pēc šāda vecuma sasniegšanas:

a. Pilni sešdesmit gadi, ja viņi pilnībā izbeidz jebkādu darbību;

[..].”

8 6. pantā 1982. gada 2. aprīļa Dekrēta Nr. 82/307 (1982. gada 4. aprīļa *JORF*, 1035. lpp.) ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1991. gada 8. novembra Dekrētu Nr. 91/1155 (1991. gada 10. novembra *JORF*), ir paredzēti aiziešanas pabalsta piešķiršanas nosacījumi. Saskaņā ar šo normu vietējā komisija, ievērojot ministrijas rīkojumu noteiktos robežlielumus, pabalsta apmēru nosaka atkarībā no “apstākļiem, kas raksturo situāciju, kādā atrodas katrs pieteikuma iesniedzējs, un it īpaši tā ienākumu un veicamo maksājumu stāvokli”.

9 10. pantā 1996. gada 13. augusta ministrijas rīkojumu (1996. gada 29. augusta *JORF*, 12940. lpp.) ar grozījumiem, kas izdarīti ar 2001. gada 3. septembra rīkojumu par dažu frankos izteiktu vērtību koriģēšanu euro (2001. gada 11. septembra *JORF*, 14495. lpp.), ir precizēts, ka “pabalsta summai ir jābūt no EUR 3140 līdz EUR 18 820 tirgotāju vai amatnieku saimniecībai un no EUR 2020 līdz EUR 12 100 individuālam amatniekam vai tirgotājam”.

Citi TACA izlietojuma veidi

10 Kopš TACA ieviešanas iezīmējamu no tā ir ievērojami pieauguši, jo ir attīstījusies vairumtirgotāju tirgus daļa un ir palielinājusies tirdzniecības uzņēmumu aizņemta Francijas teritorijā.

11 TACA iezīmējamu pārpalikums tika izlietots pašnodarbinātu amatnieku un pašnodarbinātu ražotāju un tirgotāju vecuma pamatapdrošināšanas shēmā, Intervences fondam amatniecības un tirdzniecības atbalstam [*Fonds d'intervention pour la sauvegarde de l'artisanat et du commerce*] (turpmāk tekstā – “*Fisac*”) un Profesionālajai degvielas piegādes komitejai [*Comité professionnel de la distribution des carburants*] (turpmāk tekstā – “*CPDC*”).

– Izlietojums vecuma apdrošināšanas shēmā

12 Ar 40. panta II daļu 1996. gada 27. decembra Likuma Nr. 96/1160 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1997. gadam (1996. gada 29. decembra *JORF*, 19369. lpp.) Sociālā nodrošinājuma kodeksa L 633/9. pants tika papildināts ar 6. punktu, kurā ir paredzēts, ka daļa no TACA iezīmējamiem tiek izlietota, lai finansētu pašnodarbinātu amatnieku un pašnodarbinātu ražotāju un tirgotāju vecuma pamatapdrošināšanas shēmas. Šie iezīmējami tiek sadalīti starp *Organic* un *Caissenationale d'assurance vieillesse des artisans* [Amatnieku vecuma apdrošināšanas valsts kase] (turpmāk tekstā – “*Cancava*”) proporcionāli to budžeta deficītam.

13 Attiecīgo apdrošināšanas shēmu finansēšanai izlietojamos TACA iezīmējamus katru gadu nosaka ar starpministriju rīkojumu.

14 Šis noteikums par vecuma pamatapdrošināšanas shēmu finansēšanu tika atcelts ar Likuma Nr. 2002/1575 35. panta IV daļu.

– Izlietojums *Fisac* vajadz?b?m

15 2. pant? 1995. gada 27. oktobra Dekr?t? Nr. 95?1140 par [TACA] ie??mumu izlietojumu (1995. gada 29. oktobra *JORF*, 15808. lpp.) ir paredz?ts, ka da?a no TACA ie??mumu p?rpalikuma tiek ieskait?ta *Fisac* ?pašaj? kont?.

16 Atbilstoši min?t? dekr?ta 1. pantam *Fisac* finans?, pirmk?rt, kolekt?vas darb?bas, kuru m?r?is ir sekm?t tirdzniec?bas un amatniec?bas saglab?šanu un piel?gošanu, lai nodrošin?tu tirdzniec?bas att?st?bu attiec?gos ?eogr?fiskos apgabalos vai profesion?laj?s jom?s un transporta pakalpojumu tuv?j? apk?rtn?, kas labv?l?gi ietekm? sabiedrisko dz?vi, un, otrk?rt, nodošanas un p?rstruktur?šanas darb?bas, kas tiek veiktas saist?b? ar tiem tirdzniec?bas un amatniec?bas uz??mumiem, kuru ikgad?jais apgroz?jums ir maz?ks nek? tas, kas noteikts tirdzniec?bas un amatniec?bas ministra r?kojum?.

17 Saska?? ar š? dekr?ta 8. pantu “tirdzniec?bas un amatniec?bas ministrs l?mumus [par atbalstu pieš?iršanu] pie?em p?c tam, kad savu viedokli ir izteikusi komisija”, kura izveidota ar to pašu dekr?tu.

– Izlietojums *CPDC* vajadz?b?m

18 *CPDC* tika izveidota ar 1991. gada 19. marta Dekr?tu Nr. 91?284 (1991. gada 20. marta *JORF*, 3874. lpp.) ar groz?jumiem, kas izdar?ti ar 1998. gada 2. marta Dekr?tu Nr. 98?132 (1998. gada 7. marta *JORF*, 3515. lpp.) un ar 2001. gada 12. novembra Dekr?tu Nr. 2001?1048 (2001. gada 13. novembra *JORF*, 18016. lpp., turpm?k tekst? – “Dekr?ts 91?284”). Saska?? ar Dekr?ta Nr. 91?284 2. pantu *CPDC* uzdevumi ir:

“1) izstr?d?t un ?stenot r?c?bas programmas, kuru m?r?is ir degvielas pieg?des t?kla p?rveidošana, t? produktivit?tes uzlabošana, t? tirdzniec?bas un p?rvald?bas nosac?jumu moderniz?cija un l?dzsvarotu transporta pakalpojumu nodrošin?šana vis? valsts teritorij?;

2) nodrošin?t pal?dz?bu ieinteres?tajiem uz??mumiem, lai atvieglotu tiem garant?to programmu ?stenošanu, un šaj? nol?k? veikt visu nepieciešamo izp?ti;

3) apkopot inform?ciju, kas var?tu b?t noder?ga iepriekš min?taj? nol?k?, un to izplat?t attiec?g?s profesijas p?rst?vjiem.”

19 T? paša dekr?ta 8. pant? ir preciz?ts, ka *CPDC* l?mumus pie?em š?s komitejas valde, ka tie tiek pazi?oti vald?bas komis?ram un Valsts kontrolierim un ka šie l?mumi k??st saistoši, ja neviens no iepriekš min?tajiem nav izmantojis savas veto ties?bas piecpadsmit dienu termi??.

20 Ar Dekr?tu 98?132 *CPDC* l?dzek?i tika palielin?ti, papildinot t?s ien?kumus ar da?u no TACA ie??mumu p?rpalikuma. Š? iemesla d?? ar to tika groz?ts Dekr?ta 91?284 9. pants, papildinot to ar g) punktu, kur? ir preciz?ts, ka “ar r?pniec?bas ministra, tirdzniec?bas un amatniec?bas ministra un budžeta ministra kop?gi pie?emtu r?kojumu katru gadu tiek noteikts to l?dzek?u maksim?lais robežlielums, kas izlietojami Profesion?l?s degvielas pieg?des komitejas vajadz?b?m”.

Pamata pr?va un prejudici?lie jaut?jumi

21 2001. gada 11. apr?l? katra no pras?t?j?m sabiedr?b?m pamata liet?s no C?321/04 l?dz C?325/04 c?la pret *Organic* v?rstu pras?bu *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* [Sentetj?nas Soci?l? nodrošin?juma lietu tiesa]. Š?s pras?bas tika iesniegtas, lai pan?ktu, ka tiek atmaks?tas summas, ko t?s samaks?jušas k? TACA 1999. un/vai 2000. gad?. T?s

uzskat?ja, ka TACA tika ieviests, p?rk?pjot EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 3. punktu.

22 Ar 2003. gada 27. janv?ra spriedumiem *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* š?s pras?bas noraid?ja. Pras?t?jas pamata liet? iesniedza apel?cijas s?dz?bu *Cour d'appel de Lyon* [Lionas Apel?ciju tiesa].

23 2003. gada 7. apr?l? pras?t?ja pamata liet? C?276/04 c?la pret *Organic* v?rstu pras?bu *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne*, lai pan?ktu, ka tiek atmaks?tas summas, ko t? samaks?jusi k? TACA no 2000. l?dz 2002. gadam.

24 2003. gada 11. apr?l? pras?t?jas pamata liet?s no C?266/04 l?dz C?270/04 min?tajai tiesai iesniedza piecas daž?das pras?bas pret *Organic*, lai pan?ktu, ka tiek atmaks?tas summas, ko t?s samaks?jušas k? TACA 2001. gad?.

25 Iesniedz?jties?m šaj?s liet?s rad?s jaut?jums par to, vai TACA tika ieviests, p?rk?pjot EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 3. punktu.

26 T?p?c *Cour d'appel de Lyon* ar 2004. gada 24. febru?ra l?mumiem (lietas no C?321/04 l?dz C?325/04) nol?ma aptur?t tiesved?bu un l?dza Tiesu, lai t? "lemj par to, vai no [pras?t?j?m] iekas?tais [TACA] ir kvalific?jams k? valsts atbalsts EKL 87. panta noz?m?".

27 Ar 2004. gada 5. apr??a l?mumiem (lietas no C?266/04 l?dz C?270/04 un C?276/04) *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne* nol?ma aptur?t tiesved?bu un uzdot Tiesai š?du prejudici?lo jaut?jumu:

"Vai EKL 87. pants ir interpret?jams t?, ka valsts pal?dz?ba, ko Francija izmaks?jusi no CPDC [...], no Fisac [...], k? aiziešanas atbalstu amatniekiem un tirgot?jiem un k? dot?cijas pašnodarbin?tu ražot?ju un tirgot?ju vecuma apdrošin?šanas sh?m?m, k? ar? pašnodarbin?tu amatnieku vecuma apdrošin?šanas sh?m?m, ir uzskat?ma par valsts atbalsta sh?mu?"

28 Ar Tiesas priekšs?d?t?ja 2004. gada 24. septembra r?kojumu š?s lietas tika apvienotas.

Par prejudici?lajiem jaut?jumiem

Ievada apsv?rumi

29 No EKL 88. panta 3. punkta izriet, ka visi pl?ni pieš?irt vai main?t atbalstu ir j?dara zin?mi Komisijai. Ja t? atz?st, ka š?di pl?ni nav sader?gi ar kop?jo tirgu, t? nevilcinoties uzs?k EKL 88. panta 2. punkt? paredz?to proced?ru un attiec?g? dal?bvalsts atliek ierosin?to pas?kumu ?stenošanu l?dz br?dim, kam?r šaj? proced?r? nav pie?emts gal?gais l?mums.

30 Atbalsta pas?kums EKL 87. panta 1. punkta noz?m?, kas ?stenots, neiev?rojot no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pien?kumus, ir nelikum?gs (skat. 1991. gada 21. novembra spriedumu liet? C?354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* un *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, *Recueil*, l?5505. lpp., 17. punkts). Valsts ties?m ir j?aizsarg? attiec?go personu ties?bas gad?jum?, ja valsts iest?des, iesp?jams, neiev?ro aizliegumu ?stenot atbalstu, atbilstoši konkr?t?s valsts ties?b?m veicot visus nepieciešamos turpm?kos pas?kumus gan saist?b? ar konkr?to atbalsta pas?kumu ?stenošanas l?mumu sp?k? esam?bu, gan saist?b? ar pieš?irt? finansi?l? atbalsta atmaks?šanu (skat. 2003. gada 27. novembra spriedumu apvienotaj?s liet?s no C?34/01 l?dz C?38/01 *Enirisorse*, *Recueil*, l?14243. lpp., 42. punkts).

31 Pat ja – k? to pamatoti nor?da ?ener?ladvok?te secin?jumu 29.–33. punkt? – l?mumos uzdot prejudici?lu jaut?jumu ir iek?auta tikai visp?r?gi apkopota inform?cija par faktisko un tiesisko

situ?ciju pamata pr?v?s, no min?tajiem l?mumiem skaidri izriet, ka valsts ties?s notiekoš?s tiesved?bas ir saist?tas ar l?gumiem atmaks?t visas summas, kas samaks?tas k? *TACA*.

32 Turkl?t no Tiesai nodotajiem lietas materi?liem izriet, ka pras?t?jas pamata liet?s valsts ties?s notiekošaj?s tiesved?b?s apgalvoja, ka *TACA* ir nelikum?gs, jo tas ir saist?ts ar atbalstiem, kas pieš?irti, p?rk?pjot EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 3. punktu.

33 Šajos apst?k?os prejudici?lie jaut?jumi b?t?b? ir par to, vai EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts aizliedz iekas?t t?du nodokli k? *TACA*.

34 Saska?? ar past?v?go judikat?ru nodok?i neietilpst ar valsts atbalstu saist?to EK l?guma noteikumu piem?rošanas jom?, ja vien tie nav atbalsta pas?kuma finans?šanas veids, kas ir da?a no š? pas?kuma (2005. gada 13. janv?ra spriedums liet? C?174/02 *Streekgewest*, Kr?jums, l?85. lpp., 25. punkts).

35 Gad?jum?, ja nodoklis faktiski ir atbalsta pas?kuma da?a EKL 87. panta 1. punkta noz?m?, tas, ka valsts iest?des nav iev?rojušas no EKL 88. panta 3. punkta izrietošos pien?kumus, ietekm? ne tikai atbalsta pas?kuma likum?gumu, bet ar? nodok?a, kas ir t? finans?šanas veids, likum?gumu (skat. iepriekš min?to spriedumu liet? *Enirisorse*, 43.–45. punkts).

36 T?d?j?di ir j?p?rbauda, vai t?du nodokli k? *TACA* var uzskat?t par da?u no viena vai vair?kiem atbalsta pas?kumiem iepriekš min?t?s judikat?ras noz?m?.

37 Iesp?jamie atbalsta pas?kumi, kas ir apstr?d?ti valsts ties?s notiekošaj?s tiesved?b?s un kas saska?? ar judikat?ru var?tu ietekm?t *TACA* likum?gumu atbilstoši L?guma noteikumiem par valsts atbalstu, ir, pirmk?rt, atbr?vojums no *TACA*, kas pieš?irts mazumtirdzniec?bas veikaljiem, kuru tirdzniec?bas plat?ba ir maz?ka nek? 400 m² vai kuru ikgad?jais apgroz?jums ir maz?ks nek? EUR 460 000 (turpm?k tekst? – “nelielas plat?bas”), un, otrk?rt, daž?di pas?kumi, kas tiek finans?ti no *TACA* ie??mumiem.

38 Šie daž?die pas?kumi ir j?apl?ko atseviš?i.

Atbr?vojums no TACA, kas pieš?irts attiec?b? uz neliel?m plat?b?m

39 Pras?t?jas pamata liet? apgalvo, ka atbr?vojums no *TACA*, kas pieš?irts attiec?b? uz neliel?m plat?b?m, ir valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta noz?m?. Jaut?jums ir par izlases veida pabalstiem, kas pieš?irti no valsts l?dzek?iem un kas var apdraud?t konkurenci un tirdzniec?bu starp dal?bvalst?m. T? k? nodoklis kop? ar atbr?vojumu no nodok?a veido vienu veselumu, tas ir da?a no atbalsta.

40 Šaj? sakar? j?atg?dina – lai var?tu uzskat?t, ka nodoklis ir valsts atbalsta neat?emama sast?vda?a, atbilstoši attiec?gam valsts tiesiskajam regul?jumam starp nodokli un atbalstu ir j?past?v ciešai ar izlietojumu saist?tai saiknei, proti, nodok?a ie??mumi noteikti ir j?izmanto atbalsta finans?jumam. Ja past?v š?da saikne, nodok?a ie??mumi tieši ietekm? atbalsta noz?m?gumu un t?d?j?di ar? v?rt?jumu par to, vai šis atbalsts ir sader?gs ar kop?jo tirgu (iepriekš min?tais spriedums liet? *Streekgewest*, 26. punkts).

41 Tom?r starp nodokli un atbr?vojumu no min?t? nodok?a, kas pieš?irts k?dai uz??mumu kategorijai, nepast?v nek?da cieša saikne. Nodok?u atbr?vojuma piem?rošana un t? apjoms nav atkar?gi no nodok?a ie??mumiem (skat. iepriekš min?to spriedumu liet? *Streekgewest*, 28. punkts).

42 K? jau Tiesa ir nospriedusi, nodok?u maks?t?ji nevar aizbildin?ties ar to, ka citiem uz??mumiem pieš?irtais atbr?vojums ir uzskat?ms par valsts atbalstu, lai izvair?tos no min?t?

nodokļa maksāšanas (skat. 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā C-390/98 *Banks, Recueil*, I-6117. lpp., 80. punkts).

43 No tā izriet – pat ja pieņem, ka nodokļu atbrīvojums attiecībā uz nelielām platībām ir atbalsta pasākums EKL 87. panta 1. punkta nozīmā, iespējams atbalsta nelikumīgums nevarētu ietekmēt TACA likumīgumu.

44 Tādējādi no iepriekš minētā izriet, ka iespējams attiecībā uz nelielām platībām piešķirt atbrīvojuma no TACA nelikumīgums nevar ietekmēt paša nodokļa likumīgumu, un līdz ar to uzņēmumi, kam jāmaksā TACA, nevar valsts ties aizbildināties ar iespējamo atbrīvojuma nelikumīgumu, lai izvairītos no minētā nodokļa maksāšanas vai lai panāktu samaksāto nodokļu atmaksāšanu.

Dažādie TACA ieņēmumu izlietojuma veidi

45 Prasītājam pamata lietā uzskata, ka dažādie TACA ieņēmumu izlietojuma veidi ir atzīstami par jebkādā valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta nozīmā, kas piešķirts, pārējot EKL 88. panta 3. punktu.

46 Tomēr ir jāatgādina, ka tiesvedības pamata lietās, kas attiecas uz līgumiem atmaksāt it kā prettiesiski iekasētos nodokļus, ņemot vērā EKL 87. panta 1. punktu un 88. panta 3. punktu, dažādos no TACA ieņēmumiem finansētus pasākumus ir pamats uzskatīt par valsts atbalstu tikai tad, ja pierāda, ka starp nodokli un attiecīgajiem pasākumiem pastāv cieša ar izlietojumu saistīta saikne (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Streekgewest*, 26. punktu).

47 Prasītājam pamata lietā uzskata, ka starp TACA un no šā nodokļa ieņēmumiem finansētajiem pasākumiem pastāv šāda cieša saikne. TACA ieņēmumi netiek iemaksāti Valsts kasē. Tieši pretēji, tiesiskajā regulājumā, ar kuru tika ieviests TACA, bija paši paredzēti finansēti atbalsta pasākumi par labu dažām tirgotāju kategorijām, kas konkurēja ar nodokļa maksātājiem.

48 Attiecībā uz aiziešanas pabalstu (skat. šo sprieduma 6.–9. punktu) ir jāsecina, ka atbilstoši attiecīgajiem valsts tiesību aktiem šo pasākuma finansējumu nodrošina ieņēmumi no TACA. Tomēr pretēji tam, ko apgalvo prasītājam pamata lietās, valsts tiesiskais regulējums neliecina par to, ka starp TACA un aiziešanas pabalstu pastāv tu cieša ar izlietojumu saistīta saikne.

49 Šajā nolūkā jānorāda, ka aiziešanas pabalsta apmērs, kas piešķirts tirgotājiem un amatniekiem, kas pilnībā izbeidz savu darbību, kā jau tas minēts šo sprieduma 9. punktā, ir “no EUR 3140 līdz EUR 18 820 tirgotāju vai amatnieku saimniecībai un no EUR 2020 līdz EUR 12 100 individuālam tirgotājam vai amatniekam”. Faktiski izmaksētais pabalsta apmērs nav atkarīgs no nodokļa ieņēmumiem, bet gan to atbilstoši Dekrēta Nr. 82/307 6. pantam nosaka “vietējā komisija”, ievērojot robežlielumus, kas noteikti ministrijas rīkojumā atkarībā no “apstākļiem, kuri raksturo situāciju, kādā atrodas katrs pieteikuma iesniedzējs, un it paši tā ienākumu un veicamo maksājumu stāvokli”.

50 Pamata lietā aplūkots attiecīgais valsts tiesiskais regulējums tādējādi atšķiras no tā, kas tika aplūkots lietā, kurā taisīts 1970. gada 25. jūnija spriedums lietā 47/69 Francija/Komisija (*Recueil*, 487. lpp., 20. punkts), kurā bija paredzēts, ka ar to ieviestais atbalsts pieaug “atbilstoši nodokļa ieņēmumu pieaugumam”.

51 Tāpat arī saskaņā ar attiecīgo valsts tiesisko regulējumu, kas tika aplūkots lietā, kurā ir taisīts iepriekš minētais spriedums lietā *Enirisorse*, nodokļa ieviešanas mērķa piešķirto finansēlo pabalstu lielumu. Minētajā lietā aplūkotajās tiesiskajās regulājumā bija skaidri paredzēts, ka divas trešdašas no nodokļa ieviešanas mērķiem tiks izmaksātas konkrētam ostas uzņēmumam.

52 Savukārt pamata lietā nepastāvēja nekāda saistība starp TACA ieviešanas mērķiem un aiziešanas pabalsta apmēru, kas piešķirts tirgotājiem un amatniekiem, kuri pilnībā izbeidz savu darbību. Konkrētajā valsts tiesiskajā regulājumā neatkarīgi no nodokļa ieviešanas mērķiem aiziešanas pabalsta apmēru nosaka, ņemot vērā minimālo un maksimālo robežlielumu. Tādējādi vietējai komisijai aiziešanas pabalsta apmērs ir jānosaka tikai atkarībā no konkrētas situācijas, kādā atrodas attiecīgā tirgotāja un amatnieka. Tā kā TACA ieviešanas mērķis neietekmē tā pabalsta lielumu, kas piešķirts tirgotājiem un amatniekiem kā aiziešanas pabalsts, nepastāvēja nekāda cieša saikne starp TACA un aiziešanas pabalstu šā sprieduma 40. punktā minētās judikatūras nozīmē.

53 Šajos apstākļos iespējams aiziešanas pabalsta nelikumīgums, ņemot vērā Līguma noteikumus par valsts atbalstiem, nevar ietekmēt TACA likumīgumu.

54 Attiecībā uz kādas TACA ieviešanas mērķa izlietojumu pašnodarbinātu amatnieku un pašnodarbinātu ražotāju un tirgotāju vecuma pamatapdrošināšanas shēmu finansēšanai (skat. šā sprieduma 12.–14. punktu), ir jāsecina, ka saņēmējās (*Organic* un *Cancava*) pārzvalda sociālā nodrošinājuma pamatshēmu, kas balstīta uz solidaritātes mehānismu. Tā kā attiecīgo kasu veiktā darbība nav saimnieciska darbība (2004. gada 16. marta spriedums apvienotās lietās C-264/01, C-306/01, C-354/01 un C-355/01 *AOK-Bundesverband u.c., Recueil*, I-2493. lpp., 47. punkts), uz šīs darbības finansēšanu neattiecas EKL 87. panta 1. punkts.

55 Turklāt attiecīgais valsts tiesiskais regulējums jebkurā gadījumā nekādā veidā nerada ciešu ar izlietojumu saistītu saikni starp TACA un amatnieku un tirgotāju vecuma apdrošināšanas shēmu. Atbilstoši Likuma Nr. 96/1160 40. panta II daļai to TACA summu, kas izlietojama konkrēto apdrošināšanas shēmu finansēšanai, katru gadu nosaka kompetentie ministri, pieņemot kopīgu rīkojumu. ņemot vērā šiem ministriem piešķirto diskrecionāro varu, nevarētu atzīt, ka TACA ieviešanas mērķis ietekmē attiecīgajām saņēmējām piešķiramo atbalsta apmēru (skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-175/02 *Pape*, Krājums, I-127. lpp., 16. punkts). No Tiesai iesniegtajiem lietās materiāliem, starp citu, izriet, ka *Organic* un *Cancava* piešķiramo summu katru gadu nosaka nemainīgi EUR 45 730 000 apmērā neatkarīgi no TACA ieviešanas mērķiem.

56 Visbeidzot, arī Tiesai iesniegtie lietās materiāli neliecina par to, ka pastāvētu kāda cieša ar izlietojumu saistīta saikne starp TACA un *Fisac* (skat. šā sprieduma 15.–17. punktu) un *CPDC* (skat. šā sprieduma 18.–20. punktu) finansējumiem. Tādējādi diskrecionārā vara, kas *Fisac* un *CPDC*, kā arī kompetentajiem ministriem piešķirta, attiecīgi, saskaņā ar Dekrēta Nr. 95/1140 8. pantu un Dekrēta Nr. 91/284 4. pantu no TACA ieviešanas mērķiem iegūto līdzekļu izlietošanai, izslēdz šādas ar izlietojumu saistītas saiknes pastāvēšanu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pape*, 16. punkts).

57 Līdz ar to, pat pieņemot, ka *Fisac* un *CPDC* finansē pasākumus, ko varētu kvalificēt kā valsts atbalstu, šo atbalstu iespējams nelikumīgums nevarētu ietekmēt TACA likumīgumu, ņemot vērā Līguma noteikumus par valsts atbalstu.

58 No visa iepriekš minētā izriet, ka EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tie neaizliedz iekasēt tādus nodokļus kā TACA.

Par tiesāšanas izdevumiem

59 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šā tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

EKL 87. panta 1. punkts un 88. panta 3. punkts ir interpretējams tādējādi, ka tie neaizliedz iekasēt tādu nodokli, kāds ir Francijā ieviestais nodoklis tirdzniecības un amatniecības atbalstam.

[Paraksti]

* Tiesvedības valoda – franču.